

SAYI: 1 YIL: Nisan 2023

SAYE

Sadullah Gencer Sosyal Bilimler Lisesi
Kültür Edebiyat Sanat Dergisi

*Ama İlk Ama Son
Hep Bahar Olsun Sayeler
Kış Olmasın Karlar
Düşmesin Üzerine...*

İÇİNDEKİLER

Sunuş	1
Okul Müdüründen / <i>Canser Karaca</i>	2
Rus Biçimciliği ve Eleştirisi / <i>Bilgen Kaplan Taş</i>	4
Saatleri Ayarlama Enstitüsü / <i>Sabahattin Özzerman</i>	6
Sosyal Kelebekler / <i>Derya Erkiç</i>	7
Ülkemizin En Büyük Gölü / <i>Gülfikar Değirmenci</i>	8
Umutsuzluk Yok / <i>Canan Erad</i>	10
Şiirlerin Hikayeleri / <i>Yağmur Kavut</i>	11
Millî Mücadelenin Gelişim Safhası / <i>Hakan Kantarcı</i>	12
İngilizce / <i>Hiranur Deli, Ebrar Atalay, Dilan Altun</i>	14
Her Şeyi Bilmenin Faydası Var mı? / <i>Mensur Yüksel</i>	16
Geleceğin Siyah Altını / <i>Kezban Aysalar</i>	17
Etkinliklerimiz	18
Matematik Ne İçindir / <i>Duygu Büyükçiçek</i>	20
Bitlis'in Kültürel İzlerine Dair / <i>Semanur Günbaş, Rojda Kayman</i>	22
Sanatın Hayatımıza Etkileri / <i>Ayşen Keskinkılıç</i>	24
Fransız İhtilali / <i>Edanur Deniz</i>	25
Gömülü Minare / <i>Nazlı Kılivan</i>	26
Hayvan Çiftliği / <i>Simar Alemdar Amaç, Özlem Bilici, Havin Karaca, Seyyid Hamza Asak, Betül Araboğa, Betül Deniz</i>	27
Tutamıyorum Zamanı / <i>Ebru Ceyhan</i>	28
Küçürek Hikâye / <i>Pelin Çölgeçen, İlknur Taşkın</i>	29
Neymiş Bu Yunan Mitolojisi / <i>Simar Alemdar Amaç, Nazlı Kevser Lebit</i>	30
Matematik Evreni / <i>Semra Sağılcağ, Özge Sinecen</i>	31
Adını Tarihe Yazan Kadınlar / <i>Ecrin Rukiye Yabasun, Delila Çiftçi</i>	32

SAYE - Sadullah Gencer Sosyal Bilimler Lisesi
Kültür Edebiyat Sanat Dergisi

İMTİYAZ SAHİBİ

Canser Karaca - *Okul Müdürü*

YAYIN KURULU

Bilgen Kaplan Taş

Derya Erkiç

Ebru Ceyhan

Yağmur Kavut

Pelin Çölgeçen

Ebrar Atalay

Hiranur Deli

Ecrin Rukiye Yabasun

ADRES

Cumhuriyet Caddesi Tatvan Adliyesi Yanı Tatvan Bitlis

İLETİŞİM

0434 827 67 99

Sunus

SAYE...

Anlamı derin... Sayemsin dermiş eskiler. Öyle uçsuz bucaksız, sorgusuz sualsiz arkamda duran kanatlarım. Çoğu insan kendini güvende hissetmek için başka birinin gölgesine sığınmak ister. Yani başkasının sayesinde güven bulur. Güç verdiğini hissettiğimiz insanlar için de hep "gölgesi yeter" demez miyiz? Bu güç bize güven vermez mi? Saye aslında tek başına bir anlam ifade etmez. Biri ya da bir şey aracılığıyla bir anlam kazanır. Hem zaten "sayesinde" dediğimizde birinin ya da bir şeyin varlığının iyi bir anlam geldiğini düşünüyor olmaz mıyız? Çünkü bazen başkasının sayesinde şifa buluruz bazen geçmişin sayesinde kalırız geleceğe yakacak yeni ışıklarımız olur. Bazen bir şehrin sayesinde kalırız. Bazen de ipi kopmuş bir uçurtmanın sayesinde kalırız fazla özgür bir o kadar da güvende hissederiz. Bazen ise sevginin sayesi düşer üstümüze. Sevdiğimiz insanların sayesinde hayat daha yaşanabilir bir hal alır. Dünya sürekli ilkbaharı sunar ayaklarımıza. Kimi zaman bir bakışın sayesinde bulabiliriz kendimizi. Yeni hisler, yeni düşünceler, yeni fikirler, yeni hayaller, yeni insanlar, yeni mutluluklar ve yeni başarıların hepsi bir şeylerin sayesinde, gölgesinde var olur. Kimi zaman sisli puslu olur gölgeler. Çocukluğun gölgesi düşer örneğin bazen yaş almışlığın üstüne. Tutar seni yakandan; senin güneşi yakalamana engel olduğunu fark etmeksizin. Yakalamaya çalışırsın gölgeni. Aslında sen onun sayesinde sen olmuşsun. Kırgın, dargın ya da minnettar hissettiğin duygu durumu farklı olsa da. Bazen ise bir yansıma olarak çıkar karşımıza saye. Göğü gösteren minarenin yansıması düşer gönlüne de kalbin huzur bulur. Kimi kimi bazı eşiklerin yansıması düşer aklına da böler uykunu. Yaşam ile ölüm de bir ışık ve bir gölge misalidir. Yaşamın ışığıyla, yaşadıklarınla bir ışığı yakalar ve nihayetinde sessiz bir gölgeye bürünürsün seni nelerin beklediğini bilemediğin. Mevsimler hayat bulur bazen saye ile türlü filizlenmelere gebe bir bahar ile solgun çehreleri çağrıştıran bir sonbahar. Bahar olsun ilk ya da son ama mevsim kış olmasın karlar yağmasın sayelerin üstüne...

Bizler dergi ekibi olarak hissettiklerimizle, bir Saye sunmak istedik sizlere heyecanımızın tınısını taşıyan... Keyifli Okumalar...

Dergi Ekibi

Eğitimin Önemi &

Hedef Belirleme

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Bu süreçte bireyin daha önceden var olan davranışında değişiklik meydana gelebileceği gibi daha önce hiç göstermediği bir davranış göstermeye başlaması da olasıdır. Toplumun değişik paydaşları Eğitim Neden Önemlidir? Sorusunu sık sık sorarlar: Bazen, buna bir yanıt vermek çok zor olabilir. Çünkü konu bir kavrama sığdırılamayacak kadar çok yanıt içermektedir. Eğitim, yaşantımızın ana parçasıdır ve erken çocukluk döneminden itibaren başlayıp ölüme dek bizimle birlikte. Peki ama gerçekten eğitim önemi ne ölçüdedir, eğitim önemli midir, hiç düşündünüz mü? En genel hatlarıyla, eğitim olmasaydı bizler: okuyamaz, yazamaz, konuşamaz, eleştirel düşünemez, bilinçli kararlar veremez, doğruyu

yanlıştan ayıramaz, etkili bir şekilde iletişim kuramaz veya dünya hayatının nasıl işlediğini anlayamazdık. Kısacası eğitim, her açıdan biz bireyleri güçlendirir ve hayata tam donanımlı bir şekilde hazırlar. Doğal olarak eğitilmiş bireylerin çokluğu sayesinde toplum da ilerler. Bu nedenle de eğitim son derece önemli ve bir o kadar da vazgeçilmez bir unsurdur. Her sistemin ve bireyin bir hedefi olmalıdır. Hedef, ulaşılması istenen nokta veya yer olarak tanımlanmaktadır. Hedef belirleme, görünmezliği görünür hale getirmenin ilk adımıdır. Başarıya ulaşmış bütün insanların önceden belirledikleri bir amaçları ve bu amacı gerçekleştirmeye yönelik planları vardır. Başarı, belirlenen bu hedeflerin bir plan dahilinde aşama aşama gerçekleşmesiyle olur. Onun için kişi önce kendisini motive edecek bir hedef belirlemekle işe başlamalıdır.

Hedef belirlemek, telefonunuza çekmek istediğiniz fotoğrafa odaklamak gibidir. Görüntüyü, net bir şekilde görebilmek için ayarlamamız gerekir, aksi halde bulanık bir resim görürsünüz. Zihinsel ve fiziksel enerjimizi tek bir şeye yönlendirmek içinde zihnimizde net ve ayrıntılı bir resme, odağa ihtiyaç vardır. Bu da ancak hedef belirlemekle olur. Hedef belirlemekle çalışmalarınıza anlam kazandırabilirsiniz. Bu da size hedefe ulaşma konusunda dayanma ve irade gücü verir. Önemli bir hedefiniz varsa sabit yerinizde kalmaz sürekli ilerlersiniz. Daha çok mücadele eder ve karşılaştığınız sıkıntılarda pes etmez ve yaptığınız işe adanırsınız. Tarihimizde bunun birçok örneği vardır. İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmet'in tek bir hedefi vardı. İstanbul'u alarak Peygamber Efendimizin (S.A.V.) iltifatına mazhar olmak istiyordu. Bunun için "Ya İstanbul beni alır ya da ben İstanbul'u alırım" diyerek ve hedefiyle bütünleşerek gemileri karadan indirmiş ve 21 yaşında İstanbul'u fethetmiştir. Gün içinde çok fazla seçeneğe sahip olmanız ve dikkati dağıtan çok fazla etken olmasından dolayı hedef belirlemek sizi karmaşıklıktan ve dikkatinizin dağılmasından kurtarır. Enerji ve performansınızı belirli bir konuya ya da işe yoğunlaştırmanızı sağlar. O konuya çalışmanızı ya da işi yapmanızı sağlayacak azim ve gayreti kendinizde bulmanızı temin eder. Odaklanabileceğiniz ve görselleştirebileceğiniz hedeflere sahip olmak, kendi içsel arzularınıza daha iyi bağlamanıza yardımcı olur ve odaklanmanızın azalmaya başladığı dönemlerde çalışmanız için gereken motivasyon enerjisini verir. Yapılan araştırmalar, başarıyı yakalayan kişilerin net ve açık hedefleri olduklarını desteklemektedir. Örneğin, 1953 yılında Yale Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada hedef belirleme ile başarı arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur.

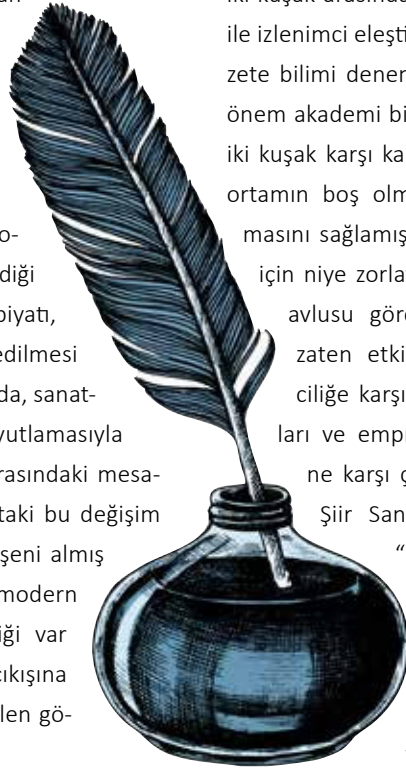
Çalışmaya katılan bireylerin sadece %3'ünün net olarak tanımlanmış hedefleri olduğu belirlenmiş ve 20 yıl sonra çalışmaya katılan kişilerin hayattaki başarıları karşılaştırıldığında net hedefleri olan %3'lük grubun diğer gruba oranla duygusal, sosyal ve ekonomik açıdan daha başarılı oldukları saptanmıştır. Sonuç olarak başarı için herhangi bir hedef koymak yeterli olmayabiliyor. "Biz çocuğumuzun iyi bir insan olmasını istiyoruz" gibi genel bir hedef yerine, kısa süreli basamaklara bölünmüş, net olarak tanımlanmış hedefler koymak başarı olasılığını arttırmaktadır. Hedef Belirleme Teorisini ortaya koyan Locke ve Latham'ın araştırmasında net, ölçülebilir ve zorlayıcı, ancak aşırı zor olmayan hedeflerin, çok genel olan kolay hedeflerle karşılaştırıldığında kişinin elinden gelenin en iyisini yapmada daha yüksek performansa yol açtığı tespit edilmiştir. Bu araştırmalar gösteriyor ki hedefi bilinçli olarak belirlemek hedef ile ilgili kişide farkındalık oluşturuyor ve yapacağı çalışmalara anlam kazandırıyor. İngiliz Mizah yazarı Alan Coren der ki; Bir derdinizin olması, yaşamda bir amacınızın olduğunu gösterir. Ünlü İrlandalı Sinema Oyuncusu Liam Neeson; Kendini bir amaca adanmış andan itibaren sıradan birisi olmanın ötesine geçersin. Artık bambaşka bir kişisindir. Büyük düşünür Mevlana Özetle; Amacın yüceliği yolun sıkıntısından belli olur. İfadesini kullanır. Hedef belirleme, geleceğini düşünen, hayali olan herkese fayda sağlayabilecek hayati bir uygulamadır. Yaşamın büyük yolculuğuna yeni başlayan genç insanlar, hedef belirleme becerilerini geliştirmeye başlamak için özellikle elverişli bir zamandır. Sadece bu beceriler yaşamları boyunca onlara hizmet etmeyecek, aynı zamanda onları inşa edecek, geleceklerini kalıp haline getirmelerine de yardımcı olacaktır. Nihayetinde unutulmamalıdır ki; Gideceğiniz yeri bilmiyorsanız vardığınız yerin önemi yoktur.

Canser KARACA

Okul Müduru

Rus Biçimciliği ve Eleştiri

Metin merkezli eleştiri yöntemlerinden biri olan Rus Biçimciliği Boris Tomaşevski, Öiktor Şkolovski, Boris Eichenbaum, Yuri Tinyanov, Roman Jacobson gibi önemli isimlerin başlattığı bir eleştiri anlayışıdır. Daha sonra ortaya çıkacak ve daha etkili olacak Yapısalcılığa zemin oluşturmuştur. Rus Biçimcilerine göre edebiyat yapıtlarının incelenmesi, başka yazılı metinlerin incelenmesinden farklı bir bakış açısı ve yöntemle yapılmalıdır. Anlayış, 1915-1930 yılları arasında geliştirilmiştir. Edebiyat ve şiir dili bağımsız olmalıdır onlara göre. Mikhail Bakhtin ve Yuri Lotman gibi yazarları etkilemiş ve yapısalcılığa katkı sunmuştur aslında. Rus biçimciliğin Avrupa'da yayılmasında Roman Jacobson etkili olmuştur. Yirminci yüzyılın ilk yılları, Rusya'da da yenilikçi akımların görüldüğü modern sanat anlayışının biçimlendirildiği dönemdir. Dönemin sanatçıları edebiyatı, toplumdaki ortak değerlerin ifade edilmesi olarak görmezler. Bu sanat anlayışında, sanatçının dış gerçeklikten kendisini soyutlamasıyla birlikte sanat ile somut gerçeklik arasındaki mesafe giderek açılır. Sanat ve edebiyattaki bu değişim ve gelişimden eleştiri de payına düşeni almış ve bu değişikliğin bir sonucu olarak modern edebiyat döneminde Rus Biçimciliği var olmuştur. Rus Biçimcilerinin ortaya çıkışına dair bir yüksek lisans tezinde bildirilen görüş şöyledir:

Bilgen KAPLAN TAŞ
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Ortaya çıkışları beklenen bir şeydir aslında. Onların döneminde kuramsal sorunlarla ilgilenmeyen, eskimiş, felsefe, tarih, sosyoloji, estetik ilkeleri ile ilgilenen ve tükenmiş bir akademi bilimi vardır. Akademide bulunan akademisyenler kendi alanlarından uzaklaşmış, etkin olmayan kimselerdir artık. Bunlara karşı bir grubun ortaya çıkışı da kaçınılmazdır. Roman Jakobson bu dönem için "Güç ve etki bir gazete biliminde simgeciliğin eleştirmenleriyle kuramcılarının tapıkları çalışmalarındaydı. Bu nedenle iki kuşak arasındaki tarihsel çatışma simgeci kuram ile izlenimci eleştirinin yöntemlerinden oluşmuş gazete bilimi denen akım içinde yer aldı." O yıllarda önem akademi biliminden gazeteciliğe yönelmiş ve iki kuşak karşı karşıya gelmiştir. Bu durum bir nevi ortamın boş olmasını ve Biçimcilerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. "Ortada bir kapı yoksa açmak için niye zorlayalım ki? Bir kale yerine bir geçiş avlusu gördük." diyerek akademi biliminin zaten etkin olmadığını söyleyerek gazeteciliğe karşı cephe almışlar, simgecilerin savları ve empresyonistlerin eleştiri yöntemlerine karşı çıkmışlardır. Roman Jakobson "Bir Şiir Sanatı Bilimine Doğru" makalesinde "biçimcilik" adını dilin şiirsel işlevine karşın her türlü incelemeyi kınamak isteyen kişilerin verdiğini belirtir ve bu terimin şaşkırtıcı ve belirsiz bir etiket olduğu için tek biçimli ve yetkin bir doğma

aldatmacası yarattığını belirtir.(Kuş, 2005:12)İki küçük grup arasındaki çatışmalardan, tartışmalardan doğar Biçimcilik. Bunlardan biri Saint Petersburg'daki Şiir Dili Çalışmaları Topluluğu'dur.

Diğeri ise Roman Jakobson'un çevresinde gelişen Moskova Lengüistik Dairesi'dir. Edebiyat bilimine on beş yıl katkıda bulunan Rus Biçimcileri kendi aralarında ortaya çıkan farklılıklar ve Sovyetlerin resmi sanat anlayışına ters düşmelerinden ötürü 1930'lardan sonra baskı altına alınmış, susmuş ya da tutum değiştirmişlerdir. Yirminci yüzyıldan önce eleştiri, eserlerin dış dünyayı yansıttığı görüşünden yola çıkarak edebi eseri açıklamak için tarih, psikoloji, sosyolojiden yararlanır fakat Rus Biçimcileri sanat eserini diğer eserlerden ayıran özelliği, onun dış dünya, sanatçı ya da okurla olan ilişkisinde değil, eserin kendi düzeninde bulur. Rus biçimcilere göre biz nesnelere, davranış ve düşünüş biçimlerine daima baktığımız için artık onları kanıksarız. Şiir de kendine has dili ile bu kanıksamanın ortadan kalkmasını sağlar yeni bir bakış açısı ile görmemize katkı sunar. Çünkü şiirin dili alıştığımız dilden farklıdır. Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Otuz Beş Yaş" şiirinden alınmış, ölümden söz eden şu iki dize örnek olarak verilebilir.

Bir namazlık saltanatın olacak Taht misali o musalla taşında

Camide musalla taşına konmuş tabutun önünde cemaatin cenaze namazı kılması, insanların defalarca tanık olduğu ve kanıksadığı bir olaydır. Tarancı musalla taşını bir tahta, ölüyü bir sultana cemaati de onun önünde el pençe duran ve yerlere kapanan kullarına benzetmek suretiyle kanıksadığımız bu sahneyi bize taze bir şekilde gösteriyor, alışkanlığımızı sarsıyor. Bu durumda edebi eserin yaptığı gerçeği olduğu gibi

göstermek değil onu farklı bir şekilde görmemizi sağlamaktır(Moran,2017: 178). Şiirin okura söylenebilecek çok şey olduğunda şairin okura hangisini anlatmak istediğini anlamak güçtür. Bu açıdan dil önemli görülür. Yazınsallık da bu dilin ne şekilde kullanılacağı ile ilgili karşımıza çıkan bir kavramdır. Şiir dile diye bir kavram olduğunu ve bunun standart dilden farklı olduğunu öne sürerek şiir dilinin standart dilden sapma olduğunu ve onun kurallarını yıkan bir dil olduğunu belirten Rus Biçimcileri edebiyatın şekli özellikleri üzerinde dururlar çünkü onlara göre yazınsallığı sağlayan bu şekli özelliklerdir. Rus Biçimciliği şiirin yanında roman ve hikâye gibi düzyazı türlerini de edebîlik bakımından çözümlenmeye ve onlarda yazınsallığı sağlayan etkeni belirlemeye çalışmışlardır. Onlara göre roman ve öykü gibi anlatı türlerinde yazınsallığı sağlayan, yazarın olay örgüsünü kendi tasarrufuna göre oluşturmasıdır. Kendi dönemlerindeki edebiyat ve eleştiri anlayışının değişmesini, gelişmesini sağlayan Rus biçimciliği kendisinden sonra ortaya çıkacak anlayışları da etkileyecek ölçüde etkin olmuştur. Edebi eseri her şeyden öte bir dil meselesi olarak gören, şiir dilinin farklılığı konusundaki görüşleri, düz yazı türüne ve eleştiriye kazandırdıkları bakış açıları ile Rus Biçimcileri ve Rus Biçimciliği edebiyatımız açısından kıymetlidir.

* Moran, B.(2017). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

* Kuş, P.(2005). *Rus Biçimciliği Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı.

Saatleri Ayarlama Enstitüsü

Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Türk modernleşmesinin yirminci yüzyılında Türk toplumu tarafından nasıl algılandığının bir eleştirisidir. Romanda zaman kavramı, özellikle değişen zamanlarla başa çıkabilmek ve çağına ayak uydurabilmek için çok önemli bir yer tutmuştur. Eserin adından da anlaşılacağı gibi, zamana ayak uydurmaya yönelik toplumsal çabaların nasıl komik sonuçlara yol açabileceğinin akıcı bir dille romanda işlendiğini görüyoruz. İçinde yaşadığımız toplumun kanıksadığımız bozuk ve kötü yanlarını bize taze bir bakış açısıyla sunmuş, bunları ilk defa görüyormuşuz duygusunu hissettiriyor. Romanda, bir medeniyet değiştirme uğraşına girmiş toplumun geçmişini bir kenara bırakıp yeni değerler edinmeye çalışırken nasıl bocalandığının ve kandırıldığının ironisidir.

Roman enstitü çevresinde gelişen bir anlatı değil, anlatıcı çevresinde gelişen bir romandır. Bu düşünce; aklımıza romanın merkezindeki başkahramanı, Hayri'yi, akla getiriyor. Hayri İrdal'ın düşünceleri ve anılarıyla toplumuzdaki geçişler, sembolik bir dille anlatılır. Hayri İrdal'ın toplumdaki değişimi romanda her bir farklı görüşü, duruşu ve sınıfı temsil eder. Hayri İrdal'ın içine düştüğü çaresizliği; zamanında tanıştığı Halit Ayaracı, tüm yaşamını değiştiriyor. Hayri İrdal'ın bu değişimi zenginlik getirirse de ona mutluluk sağlamıyor. Her şeyi yalan olan bir hayatı karşısına çıkarıyor. Hayri İrdal'ın anılarında yola çıkılarak Türk modernleşmesinin farklı dönemlerinin yansımalarını ve yarattığı değişimleri roman sayesinde öğrenebiliyoruz. Hayri İrdal'ın anılarında çıktığımız bu yolculukta; okuyucuya da hissettirmeden tarihiyle ilgili bir gezintiye çıkarıyor. Olaylardan ziyade, modernleşmenin toplumdaki yansımalarına değiniyor. Hayatı iniş- çıkışlarla dolu olan Hayri İrdal'ı dinlerken değişik değişik insanlarla da tanışıyoruz. Halit Ayaracı romanda modernliği temsil ediyor. Hayri'yi geleneksel yapının içinden çıkarıyor, enstitünün en yüksek makamını temsil ediyor. Hayri'nin akli bu işleri almasa da itiraz etmiyor. Sahip olduğu güçten ayrılmak istemiyor. Hayatta en büyük şansının Halit Ayaracı olduğunu düşünüyor. Tamamı kandırmaca ve kavramların yeniden anlamlandırılması yoluyla bir müddet hayatını böyle devam ettiriyor.

Sabahattin ÖZZERMAN
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Yenilik ve modernlik olarak düşündüğü şeylerin aslında tamamen aldatıcı bir hayat olduğunun farkına sonradan varıyor. Bu öyle bir hayat ki her şeyin kontrolünün kendisinde olduğunu düşünse bile öyle olmadığını sonradan anlıyor enstitüde ne kadar vasıfsız olduğunu ve ne şekilde işe alındığının farkına varıyor. Otorite ve bilginin Halit Ayaracı'nın elinde olduğunu, o olmadan kendisinin bir hiç olduğunu, onun yol göstericiliği olmasa enstitünün yok olmaya mahkum olacağını da biliyor. Bu yolculukta, bürokrasi eleştirisini de anlatı sayesinde öğrenmiş oluyoruz.

Roman yakın tarihimizin – Osmanlı ve erken cumhuriyet Dönemi'ni- toplum yapısı hakkında gerçekçi tahlillerine yer veriliyor. Sadece sorunlu tipleri ve eleştirilecek karakterler yer almıyor. Toplumda Nuri Efendi gibi işlerini iyi yapan, toplumu ve insanları iyi gözlemleyen, bilge tipler de yer alıyor. Nuri Efendi geçmişimizin ve günümüzün güçlü yanlarını, örnek almamız gereken yanlarını simgeliyor. Halit Ayaracı modernliği, Nuri Efendi gelenekseli temsil ediyor. Nuri Efendi'nin tedrisatında geçen Hayri İrdal'ın Halit Ayaracı ile tanıştıktan sonra nasıl değiştiğini, bozulduğunu gözlemleyebiliyoruz. Bu anlatıda, bu karakterler sayesinde modern yaşam ve geleneksel yaşam kıyasını yapabiliyoruz.

Bu roman; her cümlesi ayrı bir mana yüklü, ironik ve düşündürücüdür. Roman baştan sona kadar bir takım sembollerle doludur. O yüzden kapalı bir anlatıma sahiptir. Romanı okurken okuyucunun bu kavram ve sembollerin analizini yapabilmesi halinde anlatının anlaşılabilirliğini vurgulamakta fayda vardır. Doğu ve Batı düşüncesi arasında kalan Türk toplumunun sosyolojisini gözler önüne seren çok önemli bir eserdir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın romancılığı Türk edebiyatında yeni bir dönemin de ilk kıvılcımını başlatmıştır. Kitabı halen okumadıysanız geç kalmışsınızdır derim. Şimdiden herkese iyi okumalar dilerim...

Sosyal Kelebekler

Bir kelebeğin yaşamının nasıl olduğunu hepimiz az çok biliyoruz. Bir günlük ömrü olan canlılar... Aslında insanın da yaşadığı koca bir ömür de bir gün gibi değil mi? Bizler de kelebekler gibiyiz ama bizim bazı farklarımız var. Bizler "Sosyal Kelebekler"iz. Çevreye; bilgileriyle, kültürleriyle, düşünceleriyle, amaçlarıyla, hedefleriyle, idealleriyle, yetenekleriyle, fark katmaya çalışan renkli kelebekleriz. Kendimizi sanatla ifade etmek isteriz. Bizim en büyük hedefimiz ideallerimizdir. Dünyayı değiştirmek isteriz ama değiştirirken değişmek istemeyiz. Yıldızlar, gezegenler, uydular birbiri etrafında durmadan dönmeye devam ederken, bütün evren hareket halindeyken sadece insan vardır durup düşünen, akışa kapılmayı reddeden, akıntının tersine yüzmeye çalışan hatta akıntının yönünü değiştirmeye çalışan. Bizler akıntının yönünü değiştirmek isteriz. İlme dost olur, cehalete düşman oluruz. Karanlıklara yakılan mumlarımız, bitmek tükenmek bilmeyiz. Sosyalleşmek, sosyal bilimleri sevmek, araştırmak ve okumak biz kelebeklerin durak tanımayan özelliklerindedir.

Peki bizim bu Sosyal Kelebekler neler yapar?

Bizim Sosyal Kelebekler okumayı ve yazmayı çok severler. Ne de olsa Usta Nuri Pakdil ne demiş "Kuşkusuz en etkili ve evrensel silah kelimedir, okumadığın gün karanlıktasındır.". Kelimeler yoldaşı olmuştur kelebeklerin, kitaplar sırdaşı. Bizim Kelebekler çok duygusallardır. Ellerine taşımışlardır kalplerini. Mısra mısra dizilen şiirler kalemlerinden dökülmüştür kağıda. Ah, bizim bu kelebekler savaşmak için doğmuşlar! İnsanı savunmuşlar insana. Bir haksızlık gördüler mi? Dik durmuşlar karşısında. Kelebeklerimiz bilginin ve edebiyatın kalbini kazanmıştır. Bilgiye sahip çıkmışlar, ceplerine koymuşlar. Anahtar olmuştur tüm sorunlarına. Bizim bu kelebekler yok mu? Bülbüle taş çıkarırlar. Ellerinde çalgı çengiler, bir türküler söylerler bir türküler. Rüzgarın uğultusu ile sahile vuran dalga sesleri fon olmuştur şarkı sözlerine. Bizim kelebekler dedikoduyu da pek severler. Geçenlerde Fatih

Sultan Mehmet'i bir çekiştirdiler, bir çekiştirdiler. Tarihteki insanlardan konuşur, büyük adamların fikirlerinden bahsederler. Kelebeğdir, çıtı pıtdır, kırılır dökülür sanmayın. Kupa kaldırmayı çok severler. Bazen on bir kişi bir topun ardından koşarlar, bazen altı kişi topla bütünleşir kimi zaman düşer kimi zaman uçarlar ama asla pes etmezler. Sosyal Kelebeklerimiz bazen oyuncu kelebekler oluverirler. Sahne de sağa sola uçuşur, oyunlar oynarlar.

Bu kelebekler kozadan çıkmış, büyümüş, oluşmuş. Kimisi hukukçu olacağıym demiş, cübbe renklerine boyanmış. Kimisi gazeteci olacağıym demiş, şimdiden spiker gibi konuşmaya başlamış. Zaman zaman kendini televizyonlarda hayal etmiş. Kimisi de yazar olmak istemiş. Baştan bir A, sondan bir Z... Kanadını harflerle donatıvermiş. Bazıları almış eline bir cetvel bir de kalem. Sormuş kendine "Neden mimar olmayayım?" demiş. Bazısı tamamen beyaz oluvermiş, öğretmen önlüğüm bu benim demiş. Bazı kelebeklerimiz ise biraz fazla çalışmış çünkü geleceğin bilim insanları onlar olacaklarmış. Bizim hedeflerimiz farklı

fakat yürüdüğümüz yollar aynıdır.

Hepimiz farklı renklerdeyiz. Biz Sosyal Kelebekleriz.

Ülkemizin En Büyük Gölü Yöre Halkının ise *Van & Denizi*

Van Gölü, Van ve Bitlis illeri sınırları içerisinde bulunan Nemrut volkanik dağının patlaması sonucu, bölgedeki tektonik çöküntü alanının önünün kapanmasıyla oluşmuş karma oluşumlu doğal bir göldür. Van Gölü 3.713 km²'yüzölçümü ile ülkemizin en büyük sodalı ve tuzlu gölüdür. Bu nedenle soğuk ve sert kış koşullarında suları donmaz. Gölün denizden yüksekliği 1646 metre, ortalama derinliği 171 metredir. Gölün doğu bölümünde dört ada vardır. Bunlar; Akdamar, Çarpanak, Adır ve Kuş adalarıdır. Adalar tarihi ve turistik özelliğe sahiptir. Van Gölü dünyanın en büyük sodalı gölüdür. Gölün tuzlu-sodali suları, biyolojik çeşitliliği sınırlamaktadır. Yöre halkı için de besin kaynağı ve gelir kapısı olan inci kefali en tanınmış balık türüdür.

Bir coğrafya öğretmeni olarak Van Gölü ile tanışmam 2021 yılının Eylül ayında oldu. Şimdiye kadar derslerimde adından sıkça bahsettiğim Van Gölü,

yöreye geldiğim de deniz diye adlandırılıyordu. Gerçekten büyüklüğü ve rengiyle yöre halkını haklı çıkarıyordu ve büyüleyiciydi. Fakat yöre halkının dikkate almadığı ve gözden kaçırdığı bir durum vardı.

Van Gölü kapalı havza özelliği gösteren, dışarıya akışı olmayan, bu nedenle de kendini temizleme ve yenileme şansı olmayan bir göldü. Kovada bulunan su gibiydi. Bizler kovadaki suyun berraklığını, temizliğini koruyamazsak kovadaki suyu kirletir ise gelecek nesiller bu kirli sularla yaşamak zorunda kalacaktı. Bir Coğrafya öğretmeni olarak Van Gölünü

kapalı havza özelliğini ve bunun ortaya çıkaracağı sonuçları göl sularını korumamız ve kirlenmemiz gerektiğini, dersine girdiğim tüm öğrencilerime canla başla anlatıyorum ve anlatmaya devam edeceğim.

Van Gölü ile ilgili şahit olduğum diğer bir durum ise; göl sularının geri çekilmesi oldu. Bunun nedeni küresel ısınmaya bağlı olarak yöreye yeterince yağış düşmemesidir. Göl sularının geri çekilmesi durumu bana daha önce öğrencilerim ile defalarca izlediğim Aral Gölü belgeselini hatırlattı. Bu belgeselde Orta Asya da kurak bir bölgede bulunan Aral Gölüne su

taşıyan Seyhun ve Ceyhun nehirleri yanlış kullanılmış ve gölün suları bu olaylar sonucunda alanının yarısından çoğunu kaybetmişti. Umarım biz insanoğlunun sebep olduğu küresel ısınma buna bağlı olarak iklim değişiklikleri ve sonucun da yağış azalması Van Gölü için de aynı sonuçları ortaya çıkarmaz.

Dünyayı, ülkemizi ve yakın çevremizi koruyarak, daha duyarlı, daha temiz ve bilinçli bir toplum inşa ederek, sahip olduğumuz bu doğal güzellikleri gelecek kuşaklara aktarmak ve böyle nesiller yetiştirmek dileğiyle...

Umutsuzluk Yok

Umut, bir insanın yaşama dair içinde beslediği en değerli duygu, bir kimsenin kişisel yaşamındaki olay ve durumlarla ilgili olumlu sonuçlar çıkabileceği ihtimallerine karşı duygusal inanış, inançtır. İnsan umut ettiği sürece vardır. Umutsuzluk ise geleceğe dair beklentilerimizin olumsuz yönde olduğu duygusal durumlardır.

Uğruna sarf ettiğimiz nice çabalar ve nice emekler sonucunda bazen elde ettiğimiz bir şey olmaz. Bu yüzdendir ki kimi zaman kederlenir kimi zaman ise ağlarız. Ama hayat her zaman kır düğünlerinde evlenen çiftler için hazırlanmış süslü yollar sunmaz bize. Kimi zaman engebeli dağları, yokuş yolları aşmamızı bekler bizden. Ne dağı aşmayan ne de yokuş yolları geçemeyen ulaşabilir zirveye Ünlü şair ve düşünürümüz olan Sezai Karakoç' un dediği gibi "Umutsuzluk yok! Gün gelir; gül de açar, bülbül de öter."

*Her batan güneşin vardır bir doğuşu
Her yaprak dökken ağacın vardır bir yeşerişi
Her güz bir gün geçer, her ilkbahar bir gün gelir
Yeşertemediğimiz hayaller gün olur gerçekleşir
Alamayız her istediğimizi her istediğimizde
Aşamayız her yaşadığımız zorluğu
Çoğu insanın vardır birçok yaşanmışlıkları
Yaşanmışlıkları sonucunda oluşan ümitsizlikleri
Pes etmemeli, kırmamalı ümitleri
Her açmayan gülün vardır bir sebebi
Yetiştirmeli birer çiçek gibi
Her karanlığın sonucunda bir aydınlık varmış gibi
Tüketmemeli hayalleri, arzuları, istekleri
Her ümitsizlik kapısında
Soldurmamalı papatyaları
Her yaprağın koparılışında
Aşmasaydı Ferhat dağları
Ulaşır mıydı Şirine
Sevmeseydi Kerem Aslıyı delicesine
Erer miydi muradına böylecesine*

Şiirlerin Hikayeleri

Geçmişten günümüze duygular şiirlere ilham kaynağı olmuştur. Sevinçlerimiz, hüznlerimiz, üzüntülerimiz ve kızgınlıklarımızı şiirlerle ifade edebiliyoruz. Şairler de büyük duygu yoğunluğu yaşayarak şiirlerini yazarlar. Dergimizin bu bölümünde şiirlerin arka planında yatan hikayeleri konu aldık. Keyifli okumalar...

Topal Asker Şiiri – Hüseyin Nihat Atsız

Erzurum'un bir köyünde yaşayan Ahmet, savaş zamanının savaşa katılmak için Irak Cephesine doğru yola çıkan asker birliğine katılır. Irak Cephesi'nde büyük başarı gösterdikten sonra Sarıkamış Birliği'ne terfi olur. Sarıkamış'a gitmek üzere yola koyulur. Bu arada Irak cephesinden de yaralı dönmüştür. Sarıkamış'ta birçok asker donarak şehit olur. Ahmet ise şans eseri buradan sağ kurtulur. Cephelelerde epey başarı gösterdikten sonra yaralı haliyle köyüne doğru yola koyulan Ahmet köyüne döndüğünde ise bulduğu manzara karşısında hayrete düşer. Düşman birlikleri köyde kalan sivilleri bir ahıra toplayarak yakmıştır. Karısı ve kızının da içinde olduğu ahırın yanında birkaç gün bekleyerek yas tutar daha sonra cepheledeki komutanının "Bir gün uğrarsın" diyerek verdiği evinin adresinin yazılı olduğu not kağıdını cebinden çıkararak bakar ve oraya gitmek üzere yola çıkar. İstanbul'a vardığında Karşı yakaya geçmek için bindiği vapurda büyük bir şok ile karşılaşır. Ahmet Zorlu badireler atlatmış, yaralanmış ve sevdiklerini kaybetmiştir. Saçı alagarsona kesilmiş dudığında kırmızı rujuyla genç bir kız Ahmet'e bakarak kıs kıs güler. Bu da yetmezmiş gibi arkadaşını yanına çağırır ve dalga geçmeye devam eder. Bunun üzerine Ahmet alt kata iner ve yolculuğuna bu katta devam eder. Uzun bir zaman sonra Vapurdan iner ve komutanının evine doğru yola çıkar. Vardığında ise olan biteni eksiksiz bir şekilde komutanına anlatır. Birçok şey yaşadığını fakat bu son yaşadığının hepsinden daha acı verici olduğunu söyler. Vapurda yaşadığı olay onu çok sarsmıştır. Odada komutan ile Ahmet'in konuşmasını dinleyen biri daha vardır; Komutanın oğlu, tıbbi askeri öğrencisi Hüseyin Nihat Atsız. Atsız bu dinlediklerinden son derece etkilenmiştir. Bunun üzerine Topal asker şiirini kaleme alır.

Yağmur KAVUT / 10 B

Ey saçları "alagarson" kesik hanım kız!

Gülme öyle bana bakıp sen arsız arsız!

Bacağımla alay etme pek topal diye.

Bir sorsana o topallık bana nereden hediye ?

Sessiz Gemi Şiiri – Yahya Kemal Beyatlı

Celile Hanım İstanbul'un en güzel kadınlarından. Ününü birçok kişi duymuştur. Celile Hanım daha sonra Nazım Paşa'nın oğlu Hikmet Bey ile evlenir. Bu evliliklerinden ünlü şair Nazım Hikmet Ran doğar. Nazım Hikmet belirli bir yaşa geldikten sonra şiir eğitimi alır. Hocası ise Yahya Kemal Beyatlı'dır. Hikmet Bey ile Celile Hanım'ın evlilikleri pek iyiye gitmemektedir. Öyle ki bir süre sonra boşanırlar. Bu boşanmadan sonra Beyatlı ile Celile Hanım yakınlaşırlar. Bu yakınlaşmayı Nazım Hikmet kabul etmemektedir. Hatta bir gün Beyatlı'nın paltosunun cebine "Hocam olarak girdiğiniz bu eve babam olarak giremeyeceksiniz" yazan bir kağıt koyar. Beyatlı Celile Hanım ile evlenmekten korkmaktadır. Bunun üzerine evlilikleri gerçekleşmez ve Celile Hanım Paris'e gider.

Nazım Hikmet'in siyasi şiirleri yüzünden hapis yattığı yıllarda Celile Hanım hasta gözleriyle Galata Köprüsü'nün altında protesto yapar. Sırada Beyatlı oradan geçmektedir. Celile Hanım'ı görür fakat yanına yaklaşamaz. Böylece aralarındaki aşk ebediyete kalır. Daha sonralardan Beyatlı "Celile hanımı çok sevmişim fakat evlilikten korkmuştum. Fakat her zaman ona aşkıttım" demiştir. Ve daha sonra Celile Hanım'a yazdığı mektup ve şiirler bulunmuştur. Bunlardan bir tanesi de Celile Hanım'ın Paris'e gittiği zaman yazdığı Sessiz Gemi şiiridir.

Artık demir almak günü gelmişse zamandan

Meçhule giden bir gemi kalhar bu limandan.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;

Sallanmaz o halkışta ne mendil, ne de bir kol.

Milli Mücadelenin Gelişim Safhası

İzmir'in Yunan işgaline uğramaya başlaması ardından Anadolu'nun iç kesimlerine doğru devam eden ilerleyişi, Türk milletinde büyük bir çöküntüye sebebiyet vermiştir. Kuvay-ı Milliye hareketi ile işgaller durdurulmak istenmişse de, başarılı olunamamıştır. Milis kuvvetlerden oluşan ve ordu disiplinine sahip olmayan Kuvay-ı Milliye birlikleri, işgalleri sadece geciktirebilmiş ancak büsbütün düşman kuv-

Hakan KANTARCI

Tarih Öğretmeni

vetlerini durduramamıştır. Ayrıca Kuvay-ı Milliye birliklerinin ihtiyaçlarını karşılamak için yoksul halkın mallarına göz dikmesi halk nezdinde bir antipatinin oluşmasına yol açmıştır.

Bu ve buna muadil sıkıntılar sebebiyle düzenli orduya geçiş bir tercihten ziyade, bir zorunluluk olmuştur. Düzenli orduya geçiş süreci Milli Mücadele'nin her safhasında olduğu gibi, oldukça dikkatli bir şekilde gerçekleşmiştir. İlk olarak Kuvay-ı Milliye birliklerinin başına tecrübeli bir ordu kumandanı olan Ali Fuat Paşa atanmıştır. Ancak Fuat Paşa'nın Ankara merkezli emirlere riayet göstermemesi sebebiyle Gediz Taarruzu mağlubiyetle sonuçlanmıştır. Alınan bu mağlubiyet ardından bu mücadelenin kesinlikle düzenli ordu ve düzenli ordunun getirdiği disiplin olmadan çözülemeyeceğini anlayan Ankara, hemen düzenli ordunun kurulması için harekete geçmiştir. Düzenli orduya geçiş için bir diz emir yayınlanmış, birçok önlem alınmıştır. Alınan önlem ve verilen emirlerin olumlu sonuç vermesiyle birlikte düzenli ordu kurulabilmiştir

Düzenli ordunun kurulması mevcut Kuvay-ı Milliye liderlerinin konfor alanını kısıtlayacak olması kendilerini rahatsız etmiştir. Düzenli orduya geçişte ve sonrasında çıkardıkları isyan hareketleri sebebiyle ordumuzu zor durumda bırakmışlardır. Özellikle Kuvay-ı Milliye liderlerinden Çerkez Ethem isyanı Türk ordusu çok zorlamıştır. I. İnönü zaferinin kazanılması ardından Çerkez Ethem ve destekçilerinin ortadan kaldırılması Milli Mücadele hareketini batıda rahatlatan gelişmelerden olmuştur. Demirci Mehmet Efe'nin düzenli ordu lehinde net bir görüş belirtmemesi ve bu durumun isyana neden olacağı düşüncesi Ankara'yı telaşlandırmışsa da sorunun uzlaşa ile halledilebilmiş olması o dönemde oldukça kıymetlidir.

Batı Cephesinin ilk dönüm noktası olması sebebiyle I. İnönü Savaşı oldukça kıymetlidir. Düzenli or-

dumuz zor şartlara rağmen girmiş olduğu ilk muharebeden galibiyet ile ayrılması, Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarına halk nezdinde olan güvenin artmasına neden olmuştur. Milli Mücadele'nin verilebileceğine olan inancı ateşleyen I. İnönü Savaşı, ayrıca işgalci devletlere batı cephesinde verilen ilk ders olarak tarihimizde yerini almıştır.

Teşkilatı Esasiye adıyla bir çerçeve anayasa hazırlanması ve gelecekte kurulacak olan Türkiye Cumhuriyeti devletinin ana felsefesini belirten bu metnin o günün ağır muharebe şartlarına rağmen hazırlanabilmiş olması sebebiyle oldukça kıymetlidir. Çünkü Teşkilatı Esasiye hem hukuka hem de milletin egemenliğine olan saygıyı apaçık bir şekilde ortaya koyan bir anayasa metnidir. Türk tarihinde ilk kez bir anayasa metni ile egemenlik yetkisi tek bir isme değil bütün bir halka tanınmıştır. Halkın gücünün ve onun iradesinin teşekkül edeceği, ona göre bir yol izleneceğinin belirtilmesi üstelik bunun muharebe gibi olağanüstü bir durumda ortaya koyulması oldukça dikkate değer bir gelişme olarak tarihteki yerini almıştır.

İNGİLİZCE

İngilizcenin evrensel dil olması birçok alanda etkisini göstermektedir. Doğal olarak eğitim sistemi de bu alanlara dahildir. Bundan dolayı okulumuzda bir senelik hazırlık sınıfı bulunmaktadır.

Peki İngilizcenin evrensel dil olmasının ve bu kadar önemli olmasının sebebi nedir? Ve İngilizce nasıl evrensel dil olmuştur? İngilizce bir anda dünyaya hâkim olmamıştır yaşanan tarihsel gelişmeler İngilizcenin zamanla küresel dil olmasını sağlamıştır.

Tarihi: İngilizcenin tarihi MS. 5yy.boyunca Britanya'yı istila eden üç Cermen kavminin adaya ayak basmasıyla başlamıştır. O zamanlarda Britanya'nın yerleşimcileri Kelt dilini konuşuyorlardı. Fakat Keltçe konuşanların çoğu işgalciler tarafından başta bugünkü Galler, İskoçya ve İrlanda olmak üzere adanın batısına ve kuzeyine itildiler. Angelolar England'dan gelmişlerdi dillerine "ENGLİSC" denilmekteydi. Bu kelimelerden de bugünkü "İngiltere" ve "İngilizce" kelimeleri türetilmiştir.

Güney Afrika ve Avustralya'nın sömürgeleştirilmesi İngilizcenin "bumerang ,kangroandwombat" gibi yerli dilden birkaç kelime ödünç alan hükümler tarafından tanıtılmasına yol açtı. Fransızca ve İtalyanca gibi modern diller tarih boyunca İngilizceyi etkilemiştir öyle ki bazı yazarlar arınma kampanyası başlatmaya çalışmış ancak başarılı olamamıştır.

18.yüzyılın sonuna kadar işler tersine döndü ve İngilizce uluslar arası ticarete baskın bir yer almaya başladı. İngilizcenin daha geniş kitlelere yayılması İngiliz imparatorluğunun kolonizasyonu ve büyümesi ile hızlandı İngiliz dili 18.yüzyılın sonunda nüfusun yarısının halen İrlandaca konuşmakta olduğu İrlanda'ya yayıldı. Günümüzde İrlanda halkının %98 İngilizceyi ana dil olarak kullanmaktadır.

Yüzyıl savaşları (1337-1453) İngiliz dilinde bir dönüm noktası oldu. Fransa ve İngiltere arasındaki savaş dile etki edecek .

İngilizcenin Kuruluşu:

The English that is universal language showing its effect many areas actually ,the education system is also included in these areas because of that there is one year preparatory class of our school.

Alright, why is English a universallanguage and why is it so important? And how did English become the universal language?

HISTORY: The history of English language began with the arrival of threeGermanic tribes who invaded Britain during the 5thcentury AD.

At the time the settlers of Britain spoke the Celtic language but most of the Celtic speakers were pushed by the invaders to the west and north of the island not ably today's glacial Scotland and Ireland the Anglos came from England and their language was called English from these words today's England and English words are derived. Colonization of the south Africa and Australia let to the introduction of English by convicts who borrowed of words from the indigenous language such as "Boomerang,kangro ,wombat " languages such as French and Italian have always influenced English throughout history ,So that some writers tried to start a purification campaign but it was unsuccessful .By the end of the 18th century things had turned around and English began to dominate international trade .The wider spread of English accelerated with the colonization and growth of the British empire. The end of the 18th century English language spread to Ireland were half the population still speaks Irish. Today ,98% OF Irish people use English as their native language .

The century worse (1337 -1453) Marked a turning point it the English language .War between France and England will affect language.

Mensur YÜKSEL
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

Her Şeyi Bilmenin Faydası Var Mı?

Elbette ki Allahu Teala insanı donanımlı ve bilgili bir şekilde yaratmıştır. İnsan doğası gereği bilmeye öğrenmeye yenileri keşfetmeye meyyal bir canlıdır. Ne var ki insan bilgi konusunda da haddini aşmamalıdır. Her şeyi bilmek değil bilinmesi gerekenleri bilmek ve bildikleriyle amel etmek önemlidir. Bildiklerimizin ne kadarını davranışlarımıza yansıtabiliyoruz elbette ki bu önemli. Allah yarattıklarını sınıflara ayırmıştır. İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, melekler, cinler. Yarattığı bu canlılara farklı özellikler ve sorumluluklar yüklemiştir. Mesela bizi ilgilendirmeyen üzerimize vazife olmayan konuları araştırmak bilmek istemek oldukça gereksiz bir çaba olsa gerek. Hadi dilerseniz bilgi konusunda haddini aşan bir insanın kıssasına değinelim.

Adamın biri Musa Aleyhisselâm'a:

-Ya Musa, ben bütün hayvanların dilinden anlamak istiyorum. Tur'u Sina'ya gittiğin zaman Allah'tan iste de benim duamı kabul etsin, diyordu.

Musa Peygamber:

-Her şeyi bilmek iyi olmaz. Senin hayvanların dilinden anlamaman daha iyidir. Bu sevdadan vazgeç, dediyse de, adam illâ öğrenmek istiyordu.

Bir gün Musa Aleyhisselâm Tur'a çıktığı zaman Cenab-ı Allah Musa Aleyhisselâm'a:

"-Ya Musa! O kulumun duasını kabul ettim, bundan sonra bütün hayvanların dilinden anlayacak. Yalnız her şeye ehemmiyet vermesin, sonra onun için iyi olmaz." buyurmuştu.

Musa Aleyhisselâm, Tur'u Sina'dan geldikten sonra durumu bildirip her şeyle fazla ilgilenmemesini söyledi. Kendisine salahiyet verilen adam, akşam ahıra hayvanlarını yemlemeye girmişti. Orada eşekle öküzün konuşmalarına şahid oldu. Onlar aralarında şöyle konuşuyorlardı, öküz:

-Yahu eşek kardeş, senin işin ne iyi, bana yazın rahat yok, kışın rahat yok. Sabah olacak çifte koşacaklar, ama sense akşama kadar rahat gezeceksin, diyordu. Eşegin öküze nasihati şöyle oldu:

-Bunlar hep senin ahmaklığından... Sen sabah olunca hasta numarası yaparsın, akşamdan sahibimizin döktüğü yemi bile yemezsin. O da sabahleyin seni bu haliyle görünce çifte koşmaktan vazgeçer ve birkaç gün olsun istirahat etmiş olursun, dedi.

Bu sözler öküzün hoşuna gitmişti. Hakikaten yem yemedi ve öyle aç karnına sabaha kadar yattı. Eşek ise öküzün yemlerini bile kendisi yemişti. Tabii bunların bu konuşmalarını sahibi duymuş ve gülererek ahırdan çıkmıştı.

Kezban AYSALAR
Biyoloji Öğretmeni

Geleceğin Siyah Altını: Kompost

Gezeganimizde küresel ısınma ve iklim değişikliğinin etkisi her geçen gün artmaktadır. Geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik ile bu etki azaltılabilir ve buna kendi mutfağımızdan başlamak mümkün. Toprakten soframıza, soframızdan tekrar toprağa dönüşümün adı: Kompost. Peki kompost nedir ve nasıl hazırlanır?

Kompost Nedir?

Kompost yenilebilir atıkların çürütülmesiyle elde edilen bir çeşit organik gübredir. Çürüme denilince aklımıza kötü kokan zararlı şeyler gelir ama toprak gibi kokar ve bitkiler buna bayılıyor. İki türlü kompost var: Soğuk ve sıcak. Soğuk kompost daha kolay ve az riskli olan yöntem. Sıcak kompost ise çok daha çabuk ama aynı zamanda bir o kadar hataya açık olabiliyor. İkisinde de mantık, yeşil ve kahverengi malzemeleri doğru oranda üst üste yerleştirmek ve doğru şekilde çürümelerini sağlamak. Soğuk kompost yapmak bir yıl kadar alabiliyor. Sıcak kompost ise bir ay kadar bir sürede oluşuyor.

Mantar yetiştiriciliği başta olmak üzere sebze yetiştiriciliğinde, süs bitkileri yetiştiriciliğinde kompost kullanılır. Kompost yaparken biri yeşil, diğeri kahverengi, iki türlü malzeme kullanılıyor. Azot sağlayan yeşil malzemeler, sebze ve meyve atıkları, taze otlar, yeşil yapraklar, çay

atıkları, yumurta kabukları; kahverengi malzemeler ise dal ve ağaç kabukları, kuruyemiş kabukları, talaş, kuru yapraklar, çam iğneleri, saman ve saplardan oluşabiliyor. Kompostun içinde genelde yarı yarıya bir oran tercih ediliyor. Ayrıca çürümeyi hızlandırmak için yeni kesilmiş ot ve su da kullanmak gerekiyor.

Kompostta girmemesi gereken malzemeler var. Bunlar, kalan yağlı yiyecekler, tohuma kaçmış otlar, çay ve kahve poşetleri ve elbette plastikler ve toprağın içinde görmek istemeyeceğimiz işlenmiş kağıt, temizlik malzemeleri gibi şeyler. Özellikle soğuk kompostta et, balık, süt gibi hayvansal ürünler ve narenciye girmemeli.

Kompost Nasıl Hazırlanır?

Kompost hazırlarken kullanılacak kabın hava almasına dikkat edilmesi gerekir. Bu yüzden delikli bir kap içine önce kahverengi sonra yeşil malzemeleri ekleyerek nemli bir karışım oluşturmalıyız. Bunu tekrarlayarak nemli tutmalıyız. Suyu az gelirse su eklenebilir. Kutuya dokunduğunuzda ılık olması her şeyin yolunda gittiğini gösterir. İlerleyen günlerde karıştırarak iyice havalandırmasını sağlayın. Artık hazırladığınız karışımı zamana bırakıp siyah altınınızı elde edebilirsiniz.

Etkinliklerimiz

Yıl boyunca öğrencilerimizle farklı etkinliklerde bir arada bulunduk tamamı sığmayacak lakin bir kısmını paylaşmak isteriz.

26 Eylül Dil Bayramında öğrencilerimiz kelimelerin anlamlarını sordukları küçük yarışmalar yaparak bilenlere ödülleri verdiler.

24 Kasım Öğretmenler Günü Programımız

10 Kasım Atatürk'ü Anma Programımız

Oku-yorum Yazı-yorum Projesi Kapsamında İl Millî Eğitim Müdürümüz Mehmet Emin Korkmaz Doğru Okuma ve Yazma Konusunda Öğrencilerimizle Bir Söyleşi Gerçekleştirdi.

Oku-yorum Yazı-yorum Projesi Kapsamında Okulumuzda Akademisyen Konuklarımızı Ağırladık. Bitlis Eren Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dekan V. Prof. Dr. Nurullah Ulu-taş ve Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mehmet Bakır Şengül Öğrencilerimiz İle Bir Araya Geldi.

12 Mart İstiklal Marşı'nın Kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Programımız

Kütüphane Haftası kapsamında hazırladığımız programda öğrencilerimiz roman karakterlerini canlandırdıkları bir gösteri düzenlediler. Ardından okulumuzda idareci, öğretmen ve öğrencilerimizin katılımları ile yaptığımız çekiliş ile birbirimize kitaplar hediye ettik.

“DÜNYA YAŞANILABİLİR KALSIN” projemiz ile öğrencilerimiz ortaokulları ziyaret ederek küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda sunumlar yaptılar.

Sınıflar arası münazara yarışmalarımız ile öğrencilerimizin olabildiğince farklı başlıkta araştırma yapmalarını ve görüşlerini savunabilmelerini destekledik.

Matematik

Ne İçindir, Günlük Hayatta Ne İşe Yarar?

Matematik ne içindir? Günlük hayatımızda ne işe yarar? Bu soru özellikle de matematik öğretmenleri için oldukça can sıkıcıdır. Çünkü öğrenciler anlamadıkları bir konu olduğunda ya da canları sıkıldığında sanki bir cankurtaran gibi bu sorunun arkasına sığınmayı severler.

Aslında bir zamanlar bu soruların kolay cevapları vardı. Herhangi bir kişi, yalnızca alışveriş yaparken faturayı kontrol etmek için olsa bile, temel aritmetiği kullanırdı. Marangozların temel geometriyi bilmesi gerekiyordu. Denizciler trigonometriye ihtiyaç duyuyordu. Mühendislik, matematikte uzmanlık gerektiriyordu.

Ancak bugün işler farklı. Pek çok meslek hâlâ kapsamlı matematik bilgisine dayanıyor. Ancak sürecin çoğunu yerleşik algoritmalara sahip elektronik cihazlar hallediyor. Bu da sizin kolaylıkla matematiğin miadını doldurduğu düşünmenize neden olacaktır. Oysaki matematik olmasaydı, bugünün dünyası paramparça olurdu.

Günümüzde Matematik Her Zamankinden Daha Çok İşe Yarar

Aslında, matematiğin her zamankinden daha önemli hale gelmesinin ana nedeni, ucuz ve güçlü bilgisayarların her yerde bulunmasıdır. Yükselişleri,

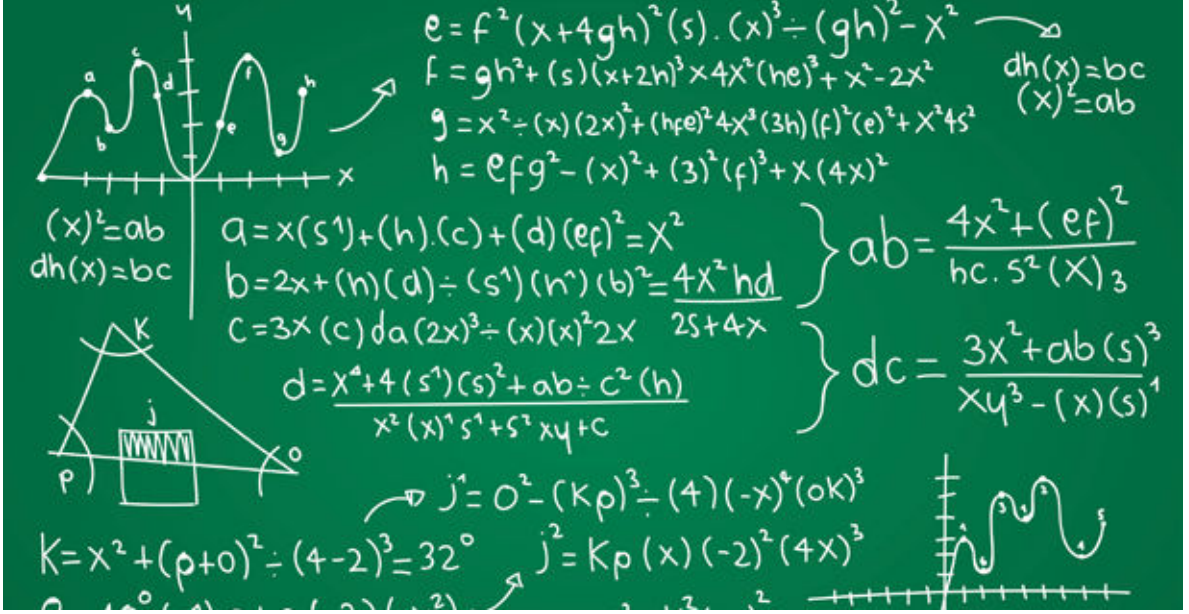

Duygu BÜYÜKÇİÇEK
Matematik Öğretmeni

matematiği gerçek dünya meselelerine uygulamak için bize yeni fırsatlar yarattı. Bilgisayarlar matematik yapma şeklimizi değiştirir ama çoğunlukla bizi sıkıcı işleri yapmaktan kurtarır.

Bize düşünmemiz için zaman verir. Kalıpları aramamıza yardımcı olur. Konuyu daha hızlı ve daha etkili bir şekilde iletmemize destek sağlar. Onlar sayesinde şimdiye kadar çok fazla hesaplama gerektirdikleri için pratik olmayan yöntemler kolaylıkla yapılar hale gelir.

“Matematik Ne işe Yarar?” Sorusunu Sormamızın Nedeni Arka Plandaki Matematiği Görememektir.

Ancak bilgisayarlar, matematikçilerin yerini almaz. Bunun olası olduğunu düşünmek mikroskopların biyologların yerini alacağını düşünmeye benzer.

Bilgisayarlara etkileyici yetenekler kazandıran algoritmaların çoğu kesin olarak matematiğe dayalıdır. Bir web sitesinin ne kadar önemli olduğunu ölçen ve milyarlarca dolarlık bir endüstri kuran Google’ın PageRank algoritması gibi ilgili teknikler matematiksel fikirlerden alınmıştır. Medya, bilgisayarların bazı mucizevi yeni yeteneklerinden bahsettiğinde, biz farkına varmasak da arka plan saklanan çok fazla matematik ve ayrıca çok fazla mühendislik, fizik ve kimya saklıdır.

Çevremizdeki teknoloji matematiği gittikçe

daha fazla kullanıyor. Sadece köşedeki kafede bulunan lüks kahve makinesi değil, aynı zamanda sizi tatil yerinize götüren uçaktaki otomatik pilot ve işinizi yapmak için her gün kullandığımız bilgisayar – hepsi matematiğe bağlıdır. Etrafımızda matematik kullanıldığı için, onu daha iyi anlamak ve hayatımızı nasıl etkilediğini anlamak giderek daha önemli hale geliyor.

Aerodinamiğin matematiksel denklemleri, uçak tasarımı için hayati öneme sahiptir. Navigasyon trigonometriye bağlıdır. Yeni ilaçların geliştirilmesi, ilaçların güvenli ve etkili olduğundan emin olmak için istatistiklere dayanır.

Uydu iletişimi, yörünge dinamiklerinin derinlemesine anlaşılmasına bağlıdır. Hava tahmini, atmosferin nasıl hareket ettiği ne kadar nem içerdiği, ne kadar sıcak veya soğuk olduğu ve tüm bu özelliklerin nasıl etkileşime girdiği ile ilgili denklemlerin çözümünü gerektirir. Daha binlerce örnek var. Kısacası matematik kullanmadan bir gün geçirmek neredeyse imkansızdır. Çünkü dünyamız, kullanmak için sayılar ve çözmek için problemlerle doludur. Tek sorun çoğu zaman bizim bunun farkında olmamızdır.

Bitlis'in Kültürel İzlerine Dair

Bitlis, Selçuklu Devlet'inden, Urartulara tarihe yön veren devletlerin ve önde gelen isimlerin varlığına ev sahipliği yapmış, oldukça önemli bir şehir. Her dinden milletin yaşam sürdürdüğü Doğu'nun en önemli tarihi eserlerini bünyesinde barındıran Bitlis'in tarihi 7 bin yıl öncesine kadar uzanır. Ükeminin en eski yerleşim yerlerinden biri olarak adeta bir açık hava müzesi özelliği taşımaktadır. Geçmişte Asurlular,

1. Bitlis Kalesi

Şehrin adını aldığı Büyük İskender'in komutanlarından olan Badlis tarafından yaptırılmış Bitlis Kalesi iki derenin arasında sarp kayalıklara yapılmıştır. Aynı zamanda birçok

Persler, Yunanlılar, Bizanslılar Ermeniler tarafından farklı isimlerle adlandırılmıştır. İsmi Makedonya Kralı Büyük İskender'in kaleyi yaptırdığı komutanı 'Bedlis'ten alan Bitlis, bütün toplumların kalıntılarına sahip, medeniyetlerin buluşmasıdır. Bizler bu çalışmamızda şehrimizden seçtiğimiz Bitlis'in dokusunu yansıtabilecek bazı önemli yapılardan ve yerlerden söz edeceğiz.

devlete savaş esnasında ev sahipliği yapmıştır. Günümüze kadar ulaşmış ama birçok kez restorasyona maruz kalan bu yapı hala çoğu kitlenin merkez noktası konumundadır.

2. Ahlat Selçuklu Mezarlığı

Orta Çağ dönemine ait bu yapı dünyanın en büyük Türk-İslam mezarlığıdır. UNESCO tarafından Dünya Mirası Geçici listesine alınmıştır. Bu mezarlık aynı zamanda birçok dönemin mezar yapısını bulundurmaktadır. Bunlara şahideli, şahidesiz, sanduka

ve yeraltı odacıkları mezarları örnek verilebilir. Aynı zamanda dikkatleri üzerine çeken 3.5 metre uzunluğundaki her kesiminde süsleme bulunan dikdörtgen şeklindeki mezar taşları tarihimizi en ince ayrıntısıyla gün ışığına çıkarmaktadır.

3. Adilcevaz Kalesi

Bitlis'in doğa harikalarıyla dolu Adilcevaz ilçesinden bu tarihi kale bölgeye gelen İran Şahı Tacettin Alişan'ın isteği üzerine yapılır. Van Gölü'nü gören

bir tepede yer alan Adilcevaz Kalesi, Kanuni Sultan Süleyman tarafından ele geçirilerek Osmanlı himayesine girmiş.

4. Şerefiye Külliyesi ve Cami

Şerefiye Külliyesi ve Cami, Bitlis'in şehir merkezinde yer alıyor. Üzerinde yer alan kitabesine göre 1529 yılında inşa edilmiş olan cami, IV. Şerephan'ın isteğiyle yaptırılmış.

İçerisinde medrese, imaret ve caminin bulunduğu külliye şehirden görülen doğu cephesinde yer alan motiflerle de dikkat çekiyor. Cami, yakın zamanda restore edilmiştir.

5. Nemrut Krater Gölü

Söz Konusu Bitlis ise Nemrut Krater Gölü'nden söz etmemek olmazdı. Ülkemizin en büyük krater gölü özelliğine sahip olan Nemrut Gölü dünyanın en büyük ikinci krater gölüdür. İsmi M.Ö 2100 yılında yaşamış Babil Kralı Nemrut'tan almıştır. Jeopolitik konumu itibarıyla Nemrut Gölü tam olarak Van Gölü havzasının batı kısmında Tatvan, Bitlik, Ahlat ve Güroymak arasında yer almaktadır. Nemrut gölü patlamalar sonucunda oluşmuştur. Derinliği 100 metredir ancak en derin noktasının 155 metre olduğu uzmanlarca tespit edilmiştir. Nemrut Gölünün çevresinde yer alan sıcak sular ve kaplıcalar volkanik ve tektonik faaliyetlerden kaynaklı-

dır. Kar ve yağmur sularıyla beslenen kaynak suları soğuk ve tatlıdır. Yapılan su tahlillerinde Nemrut Gölü'nün suyunun renksiz, kokusuz, berrak ve normal içim suyu lezzetinde olduğu gözlemlenmiştir.

Sanatın Hayatımıza Etkileri

Sanat; özgür koşullarda en derin gerçeğini bulabilen, insanoğlunun fiziki-sosyal çevresini ve kendisini anlamasına hizmet eden; zengin bir hayat gücünden beslenen yaratıcılığa dayalı, bir etkileşim ve iletişim aracıdır. Sanatın dallarına baktığımızda ise resim, heykel, tiyatro, müzik, sinema gibi başlıcaları güzel sanatlarda yerini almıştır. Tüm dallarda güzellik, duyguları yansıtmak ve keyif almak ön plandadır. Ürettiklerimizin sonucunda karşımızdakine farklı araçlarla olsa da kendimizi en iyi şekilde ifade etmeyi hedefleriz.

Duygu ve düşüncelerimizi yansıtmaya aracı olan sanat kimi zaman bizi derin bir yalnızlıktan kurtarıp hislerimizi ifade etmemize yardımcı olurken kimi zaman da kendimizi geliştirmemizi sağlar. Edindiğimiz sanatsal hobilerin sonucunda ürettiklerimizle estetik algımız, fiziksel-toplumsal zekamız gelişir. Sahnede bir enstrüman çalmak, tiyatrodaki rol almak ya da sergi açmak pek çok başarının beraberinde daha özgüvenli bireyler olmamızı sağlar. Tüm bu başarıları elde etmiş bireylere baktığımızda adına yetenek deyip geçsek de hepsinin ortak süreci emek verilmiş olmasıdır. Keyif aldığımız bu süreç zaman zaman zorlayıcı bir hal alabilir çünkü bütün öğrenmelerde olduğu gibi sanatsal üretimde de düzenli çalışmak bazen defalarca denemek gereklidir. Yaratıcılığımızın yanı sıra işte bu yönüyle de sanat kişiye sabretmeyi öğretir. Odak problemleri-

Ayşen KESKİNKILIÇ
Görsel Sanatlar Öğretmeni

mizi çözer, sorumluluk bilincimizi geliştirir. Toplumsal ve kültürel yaşamda bireyin yaratıcı güç, estetik düşünce yetisini geliştirmek, kendine güvenen ve üretken bireyler olmamız için gereklidir. Tüm bunların yanı sıra sosyal ilişkilerin ayarlanmasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, katılımcı, entelektüel ve çağdaş kişiliklerin oluşumuna katkı sağlar.

Çağdaş, uygar bir toplum olabilmemiz için her alanda yeniliklere imza atan Ulu Önderimiz Mustafa Kemal ATATÜRK sanatla her daim iç içe olmuş, sanata ve sanatçıya da oldukça değer vermiştir. Onun, 'Uygarlık doruğunun merdiveni sanattır.' ve 'Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.' cümleleriyle sözlerimi tamamlıyorum.

Sanatla kalın, hoşça kalın!

Fransız İhtilali

Edanur DENİZ / 10 C

Tarihimizde Fransız İhtilali'nin en büyük rolü Yakın Çağ'ın başlaması niteliğine sahip olmasıdır. 1789 yılında gerçekleşen bu ayaklanma üzerinden birçok fikir ortaya atılmış fakat tarihçiler bu konuda ortak bir fikre iştirak etmemiştir. Kimi feodal düzenin sağladığı zulümden dolayı oluşan bir ayaklanma olduğunu savunurken kimi de bu ayaklanmayı Aydınlanma Çağ'ının entelektüel bir hareketi olarak görmekte. Fransız İhtilali'nin asıl sebebi Yedi Yıl Savaşları sürecinde Amerika Bağımsızlık Savaşı'nda çöküntü yaşayan Fransa ekonomisi karşısında mutlak güç olan kralın artık halkın istek ve arzularını karşılayamamasıdır. Ayrıca din adamları ve soyluların halka oranla daha refah içinde yaşam sürmesi halk nezdinde rahatsızlık oluşturmuştur. Bu sebeplerin yanında Amerika'da yayımlanan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Fransız halkını büyük oranda etkilemiştir. Voltaire, Jean-Jacques Rousseau, Montesquieu, Denis Diderot gibi fikir adamlarının eşitlik, adalet, bağımsızlık, hürriyet gibi düşüncelerinin halkta büyük tesir bırakması da Fransız İhtilali'nin zeminini hazırlayan sebepler arasındadır. İhtilalin başlama süreci kral XVI. Louis'in maliye adamlarının devlette biriken borçları halletmenin yöntemini halkın verdiği vergiyi arttırmak olarak görmesinin halkta tepki oluşturmalarıdır. Bu halkın protesto yapmasının önünü açmıştır. Kral meclisin toplanmasını talep etmesinin ardından mecliste alınan kararların halkı temsilen gelen kişilerden soylu ve din adamlarının yönünde olması halkın bağımsızlık düşüncesini büyütüştür. Bunun sonucunda Bastilli hapishanesi

halk tarafından basıldı ve mahkumlar serbest bırakıldı ardından hapishane ateşe verildi. Sonrasında halkın temsilcileri XVI. Louis'in karısı olan Marie Antoinette ile görüşmüş fakat bu görüşmenin istenilenin dışında olması son nokta olmuş halk Versay Sarayı'nı basarak Paris'ten kaçmaya çalışan kral ve karısını esir almış yargılanmalarının ardından infaz kararına varmıştır. Plüralizm (Çoğulculuk) düşüncesinden doğduğu öne sürülen Fransız İhtilali sonrasında milliyetçilik akımı gelişmiş kardeşlik, adalet, eşitlik, bağımsızlık gibi kavramlar güç kazanmaya başlamıştı. Meşrutiyet ve Cumhuriyet gibi yönetim stilleri ön plana çıkmış ve devletler arasında hukuksal değişimler yoğunlaşmıştı. Aynıyeten halkın yönetimde söz sahibi olmasıyla demokratik bir yönetim amaçlanmıştı. Tüm bunların sonucunda sosyal sınıflaşmanın zayıflaması kaçınılmaz olmuştu. Fransız İhtilali, Fransız Devrimi veya Fransız İnkılabı olarak adlandırılan bu ayaklanmada açıklanması gereken konulardan biri de ihtilal, devrim ve inkılap kelimelerinin eş anlamlı olarak birbiri yerine kullanılsa da aralarındaki farktır. İhtilal, güncel TDK anlamıyla "bir ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik yapısını veya yönetim düzenini değiştirmek amacıyla kanunlara uymaksızın cebir ve kuvvet kullanarak yapılan geniş halk hareketi" manasına gelmektedir. Devrim ise "belli bir alanda hızlı, köklü ve nitelikli değişiklik" manasına gelirken inkılap "toplum düzenini ve yapısını daha iyi duruma getirmek için yapılan köklü değişiklik" manasına gelmektedir. Burada vurgulanması gereken husus her devrimin belli bir kuvvet veya silahlanma durumu olmadan ihtilal olamayacağıdır. İhtilal ve inkılap arasındaki fark ise inkılap kavramı olan bir durumu geliştirmeye yönelik bir kelime olarak kullanılırken ihtilal ise mevcut düzeni yıkmaya yönelik kullanılır. İhtilal kavramı inkılap kelimesine kıyasla daha yıkıcı bir kavramdır.

Gömülü Minare

*Beni sevdiğin yerdir belki Bitlis,
Beş Minare'nin altında gözlerindeki sis
Gecenin karanlığını aydınlatan Süphan
Beni de bağırına bas el-Aman Han*

*Kaderdi bizi Bitlis'te kavuşturan,
Karma karışık sokaklara sokan,
Kaderimiz gibi yıkıldı bir minare,
Sevdiğimden ayıran cellata ne çare.*

*Ceviz ağacının mayhoş serinliğinde,
Van Gölü'nün naif güzelliğinde,
Nemrut'un tepesinde,
Haykırdım aşkıma kadim şehir Bitlis'e*

*Kale altında seni aradığımda,
Hayatımı bahara katan ayda,
Seni gördüğüm Mahallebaşı'nda,
Kurubulak'ın yol ayrımına vardığımda.*

*Aygır Gölü, Gümüş Kanat Şelalesi,
Tükendi gözyaşları her birinde,
Kara kovan içinde yeşil ceviz,
Beyaz Su kenarında hüzünlü sevgimiz.*

*Bedenimi Selçukluya bastığın o mezarda,
Sana da yer var o koskoca dünyada.
Yetim kalan Dört Minare'nin gözyaşında,
Seni beklerim o kale başında.*

Simar Alemdar AMAÇ, Özlem BİLİCİ,
Havin KARACA, Seyyid Hamza ASAK,
Betül ARABOĞA, Tülin DENİZ

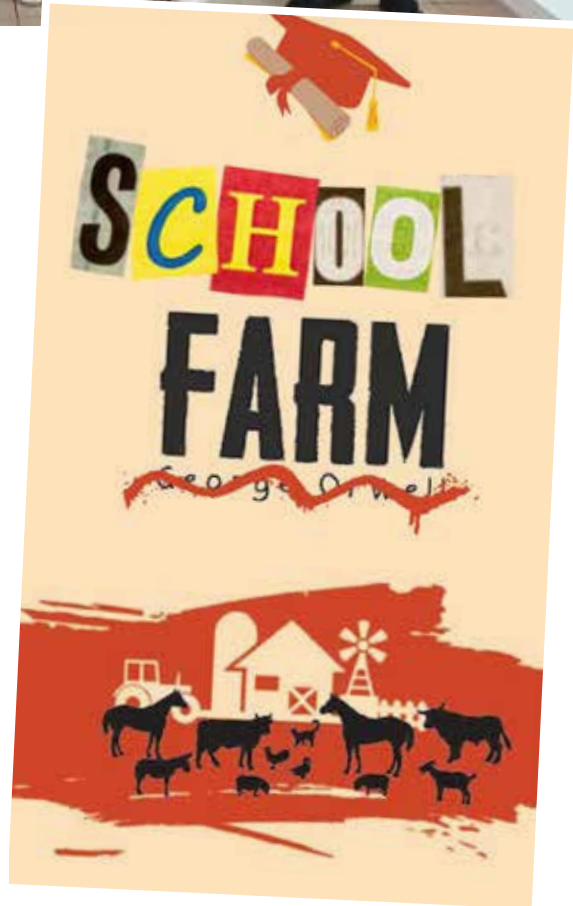
School Farm

Okulumuz İngilizce Zümresi olarak, öğrencilerimizin keyif alabilecekleri rahat bir ortam içerisinde, İngilizce ve Edebiyat alanlarındaki becerilerini geliştirebilecekleri, akranlarına aktarabilecekleri, bir yazım çalışması gerçekleştirmek istedik. Bu çalışma kapsamında, öğrencilerimizin kendi seçtikleri bir eseri baz alarak modern bir versiyonunu yazmalarına ortam sağladık.

Batı Edebiyatından öğrencilerimizle birlikte seçtiğimiz kült bir eser olan George Orwell'in Hayvan Çiftliği adlı romanı, öğrencilerimiz Mock Play(ince alay/ironi) türünde günümüze ve okulumuza drama formatında uyarladılar. Amaçları, okulumuzda bulunan öğretmen ve öğrencilerin sahip olduğu birtakım sorunlara parmak basmak ve okul yönetimini mizahi bir şekilde eleştirmekti. Yazılan sahnelerde adı geçen bir kısım öğretmenlerimizin tiplerini gerçek hallerini abartılı bir biçimde yansıtmak şeklinde oluşturdular.

Bizler çalışma sırasında çok eğlendik, umarız sizler de okurken eğlenirsiniz. Aşağıdaki karekod aracılığı ile eseri okuyacağınız sayfaya ulaşabilirsiniz.

Tutamıyorum Zamanı

Her şeyi yazarım da zamanı yazamam diyor şair
"çünkü o yazar beni"

Üzerine teoriler üretilmiş nice dizeler dökülmüş
kavramın bizlerde nasıl ifade bulunduğunu sorgulaya-
lım istedik. Bakalım ne yanıtlar almışız;

- **Berkan Doğuş ADIGÜZEL:** "Hayatımızın içerisindeki iyi kötü her şeydir."
- **Sabahattin ÖZZERMAN:** "Zaman kişinin yaşadığı andır."
- **Ayten TOPRAK:** "Zaman bir değişim tüneldir. Kontrol edilemez veya öngörülemez ancak geriye baktığımızda anlaşılabilir bir kavramdır."
- **Kismet SOYSAL:** "Yakalayamadığımız tek kavramdır ve acımasızdır."
- **Ayça İdil DÜZYOL:** "Hayatımızı içine sıkıştırmaya çalıştığımız kavramdır."
- **Yasemin DURMAN:** "Var olduğumuzu hissettiğimizde duyduğumuz hafifliktir."
- **Mehmet Müzekki ERGİN:** "Zaman hayattır."
- **Mensur YÜKSEL:** "Zaman insana biçilen bir ömürdür."
- **Abdullah KARAHAN:** "Zaman göreceli bir kavramdır."
- **Bilgen KAPLAN TAŞ:** "Yaşamını anlamlandırmak için belirlediğin hedeflere çalışıp emek vererek yol almaktır zaman"
- **Metin ASLAN:** "Zaman boşluktur."
- **Ebru CEYHAN:** "Zaman insanoğlunun kullanımından ibaret ve bu kullanıma göre bazen oldukça önemli bazen ise önemsizleşen bir kavramdır"
- **İhsan BULUT:** "Zaman geri dönüşü olmayan ve kaybedildiğinde ele geçmeyen tek mücevherdir. Geçen her zaman sona doğru yaklaşmaktadır."
- **Rojda KAYMAN:** "Zaman belirli bir düzen içinde kurduğumuz ve sürekli kendini tekrar eden bir olgudur."
- **Rümeysa KARDAŞ:** "Zaman kırılmaz , kaybolmaz ve tam anlamıyla var olmaz"
- **Kezban AYSALAR:** "Zaman insanın asla farkında olamayacağı bir kavramdır."
- **Mehdi MAMUK:** "Zaman içinde bulunduğumuz bir kavramdır . Bu kavram çoğu zaman sorularımızın cevabı olur."
- **Gülfikar DEĞİRMENÇİ:** "Zaman anı yaşamaktır ve sahip olamadığımız tek kavramdır."
- **Özlem BİLİCİ:** "Zaman zamansızlıktır ."
- **Tusem YETİŞKİN:** "Zaman gerçekliği kanıtlanamayan süreden ibarettir."

Ebru CEYHAN / 10 C

- **İrem DAĞDAGÜL:** "Zaman evrenin güçlü savaşçısıdır."
- **Havin İMAMOĞLU:** "Zaman insanın yaşam süresine verilen isimdir."
- **Elvan Yüsrar TURGUT:** "Zaman düşüncelerden oluşan bir kavramdır."
- **Beyzanur ŞULAN:** "İnsanların isim verdiği bir kavramdır."
- **Hira ALBAY:** "Zaman ölçülebilir bir kavramdır."
- **Rukiye ÇEVİK:** "Zaman ölçülebilir fakat algılanamayan bir kavramdır."
- **Sedef ALİCAN:** "Sonsuz bir şimdiki barındıran kavramdır."
- **Hümeyra YEŞİLÇAY:** "Bitmek bilmeyen bir bitiştir."
- **Semanur MİNTAŞ:** "Zaman hiçbir şeye yetmeyen bir sonsuzluktur."
- **Seyit Hamza HASAK:** "Zaman saat şirketlerinin uydurduğu bir kavramdır."
- **Ersan KARA:** "Zaman dün ,bugün , yarından ibaret ve mutlu olduğumuz anların toplamıdır."
- **Canser KARACA:** "Zaman içinde bulunduğumuz andır."
- **Nesiba KURBANOĞLU:** "Sevdiğimiz şeyler olunca çok çabuk geçen sevmediğimiz şeyler olunca bir türlü geçmeyen olgudur."
- **Eda DENİZ:** "Zaman geçmişin pişmanlıkla geleceğin umutla var olduğu, şimdinin ise asla algılanmadığı bir kavramdır."
- **Semanur GÜNBAŞ:** "Zaman çöptür"
- **Zeyşan Betül ERİBOL:** "Zamanı belirli bir kalıba sığdıramayız ve zaman görecelidir."
- **Tülin DENİZ:** "Zaman sonu ve başı olmayan ve kişiden kişiye şekillenen göreceli bir kavramdır."
- **Betül ARABOĞA:** "Zaman yoktur"
- **Tezcan BİRLİK:** "Zaman hayatın akışıdır."
- **Özgen SİNECEN:** "Zaman günlük işlerimizi sığdırmaya çalıştığımız bir kavramdır."
- **Eren ULAŞKIN:** "Zaman bir yanılsamadır."
- **Zeynep Büşra AKIN:** "Zaman herkesin sahip olmak istediği fakat olamadığı bir kavramdır."

Küçük Hikaye

Anlatıma özlü kısa hikayelerdir. Küçük hikaye yazarlarına göre hikayenin esas anlamı görünende değil görünenin ardındadır. Bazı edebiyatçılar 150'den az kelime ile oluşturulması gerektiğini söylerken genel kabul 150 kelimeyi geçmemesi konusundadır. Türk edebiyatındaki önemli isimler Ferit Edgü ve Küçük İskender gibi isimlerdir. Dünya edebiyatında ise Franz Kafka ve Oscar Wilde gibi isimler öne çıkar.

Acı Yağmur

Bir zamandır ablam annemin kafayı üşüttüğünü söylüyordu. Ben pek üzerinde durmadım. Evet ablam da haklı yaşlı bir kadınla her gün aynı evde olmak kolay değil. Dün pazardı şöyle bir uğradım onlara biraz kaynattık işte eskilerden falan....

Artık kalktım gidiyorum, elini öptüm annemin "oğlum bir daha gelişinde anneni de getir "dedi içimdeki yangın gözlerimi yaşarttı ablamın yüzüne bakmadan kaçarcasına çıktım evden yağmura sığındım dışarıda.

Necati TOSUNER

Biraz Düşünelim

Onu güllerle süsledi ama en sevdiği çiçeği asla sormadı

Shhh.

Bir şey sorabilir miyim?
Zaman zaman sizin de içinizde hafiflemek, düşselliğin perdahından geçmek fakat yine de çok ağırdan alarak geçmek, sonra yavaşça ve süzülerek dünyamıza sil baştan inmek isteği hiç uyanır mı?

Çarçabuk tarafından çekip bir yerlere gitmek ey kalbim yine mi, yine mi, bir şeyleri yakıp yıkmak, uzun bir ilişkiyi birdenbire bitirivermek ister ve bunlardan birini olsun bitişik nizam yakınlıklarınızdan bir anlığına kurtulmayı düşünür müsünüz hiç?

Bunu yapın ama hemen yapın, susturun o delişek kalbinizi, susturun ki aynı kalbiniz size o ürkünç sus çiçeği yerine kendi renk-ahenk çiçeğini sunsun.

Ne diyorum ben; susturun o kalbi diyorum, susturun, hemen yapın bunu, yapın ve kalbinizi kendi avuçlarınıza alın. Başkalarından önce asıl siz ona hükmedin.

Tarık DURSUN

İlknur TAŞKIN / 10 B

Pelin ÇÖLGEÇEN / 10 B

Sus Kalbim Sus Çiçek

Neymiş Bu Mitoloji

Öncelikle mitoloji nedir? Mitoloji, mitleri konu alan doğuşları ile ilgili efsaneleri inceleyen bilim dalına denir. Aslında farklı kültürlerin farklı mitolojileri vardır. Bunlardan biri de Yunanların mitolojisidir. Bizce en cazip mitolojidir kendisi. Hadi nasıl ortaya çıkmış bir bakalım.

İlk başta geceden de karanlık olan, geceyi var eden kaos vardı. Karanlıktan sıkılmaya başlayan kaos, toprak tanrıçası olan Gaea'yı yarattı. Gaea yeryüzünde görülebilecek her şeyin tanrıçasıydı aslında yeryüzünün ta kendisiydi. Bir süre sonra Gaea da yalnızlığından sıkılmaya başladı ve hem kendi yalnızlığını gidermek hem de aşık olabileceği yakışıklı bir gökyüzü tanrısı olmasını istedi ve Uranüs'ü yarattı. Bu sırada gökyüzü ve yeryüzünün varlığı Kaos'a yetmedi. Denizlerin İlk tanrısı olan Pontus'u ve yeryüzünün de altında yer alan Tartarus'u yarattı. Tartarus'un pek de sevimli olduğu söylenemezdi ne de olsa gökyüzünden mahrum karanlık bir yeraltı tanrısı. Şimdi biz asıl dedikoduya gelelim. Uranüs ile Gaea evlendi ve ilk çocukları olan titanlar doğdu. Bu çocukların doğumundan sonra Uranüs Gaea'yı yalnız bırakıp gökyüzünde daha çok takılmaya başladı. Gaea başka çocukları olursa evliliğinin kurtulacağını düşündü ama bu bir çözüm olmayacaktı. Gaea'nın doğurduğu tepegözler o kadar çirkindi ki Uranüs çocukları gördüğü gibi Tartarus'a attı. Daha sonrasında aynı durum elli kollu çocuklarında da tekrar etti. Gaea o kadar sinirlendi ki kendi çocukları olan titanlara babalarını öldürttü. En küçük titan olan Kronos babasını öldürmeye gönüllü oldu ve karşılığında bütün Dünyayı yönetecekti. Neyse fazla uzatmadan anlatalım. Kronos babasını kuzey, güney, doğu ve batının titanlarının yardımıyla yendi. Bu zaferin ardından toprak ana Gaea rahatlayarak uyumaya karar verdi. Unutmadan söyleyelim babası Uranüs

oğlu Kronos'u kendi çocukları tarafından öldürmekle lanetlemişti. Kronos laneti hatırlayıp doğan ilk çocuğunu ve devamında doğan diğer çocuklarını yemişti. Yemiştir derken cidden bildiğiniz ekmek gibi yemiştir. Ama Rhea; son doğan, en küçük çocuğu olan, Zeus'u bir şekilde kaçırmış ve onu büyüyebileceği bir adada ağaç ruhlarına bırakmıştı. Zeus yetişkin olduğunda kılık değiştirerek babasının yanına gidip hizmetçilik yapmaya başlamıştı. Babasını ve yanındaki Atlas gibi diğer titanları da kandırarak güvenlerini kazanmıştı. Uygun bir fırsat kollayan Zeus babasının uyuduğu bir anda gizlice yanına yaklaşmış karnını keserek kronosun karnında büyüyen diğer tanrıları da kurtarıp oradan kaçmıştı. Sonrasında da babasına savaş açmıştı ancak tanrılar her ne kadar güçlü olursa olsun yüzlerce titanla baş edemezlerdi. Bu yüzden Tartarus'a inip demircilik yeteneği oldukça iyi olan kikloplardan yardım istemişlerdi. Kikloplar önce Zeus için oldukça güçlü bir şimşek yapmışlardı. Sonrasında Poseidon için çoğumuzun da bildiği üç dişli yabasını yapmışlardı. Geriye çok az demir kalmıştır Kikloplar kalan bu demirle de Hades için bir miğfer yapmışlardır. Zeus'un şimşegi ona gökyüzünü kontrol etme gücü verdi. Poseidon'un yabası dalgaları ve depremleri kontrol etme gücü verdi. Hades' in miğferi ise ona görünmez olma gücü verdi. Neyse konumuza dönelim. Bu silahları alan üç büyük tanrı yaklaşık 10 yıl sürecek büyük bir savaşı başlattı. Savaşın sonunda Zeus babası Kronos'u öldürdü. Toprak ananın uyuması, Uranüs'ün öldürülmesi ve okyanus titanının kaybetmesiyle beraber yer, gök ve okyanuslar sahipsiz kalmıştır. Herkesi kurtarmasından dolayı Zeus gökleri, Poseidon okyanusları ve Hades'te yeryüzünü almıştı.

*Yunan mitolojisi ile ilgili bildiklerimizin çok az bir kısmını sizler için bir araya getirdik. Bu gördükleriniz Yunan mitolojisi için sadece giriş niteliğindedir. Tanrılar arasında geçen kavgalar, insanların ortaya çıkardığı sorunlar ve çok daha fazlası hala mitolojide bulunmaktadır. İlerde belki bunlarla ilgili bir yazı daha yazarız ama şimdilik bu kadar yeterli okuduğunuz için teşekkür ederiz.

Matematik Evreni

Matematik Nedir: Okulun ilk yıllarından beri öğrencilerin korkulu rüyası olan matematik nedir ve neden hayatımızda? Aslında matematik aklın sembolik dilidir ve doğayı, yeryüzünü, bilimselliği vb. konuları anlayabilmek için üretilen sembollerin bütünüdür. Bazı insanlara matematik ne kadar gereksiz gelse bile farkında olmadan hayatımızın her alanında matematiği kullanıyoruz.

Matematiği biraz sevdirmek ve ilgi çekici hale getirmek için bizim okurken ilginç bulduğumuz ilginç bilgi paylaşmak istedik.

- Eskinin en bilgili medeniyetlerinden olan Babiller, matematikte temel sayı olarak 60'ı almışlardır ve bu nedenle günümüzde hala 1 dakika 60 saniye 1 saat 60 dakika ve bir daire 360 derece olarak kabul edilmektedir.
- Matematikteki denklemlerde bilinmeyenleri ifade ettiğimiz x, y ve z harflerini seçilmelerinin sebebi alfabenin bize en uzak yani en sonradan seçilerek bilinmezliği sembolize etmeleridir.
- Matematikte yakından tanıdığımız karekök işaretinin İngilizce kök anlamına gelen Rot kelimesinin ilk harfi olan z'nin zamanla evrimleşmesi sonucunda günümüzdeki formunu almıştır.
- Asal sayılar Ağustos böceklerinin hayatta kalmasına yardımcı olur. Ağustos böcekleri çiftleşmeden önce uzun süre yer altında yaşarlar. Bazen 13 yıl bazen 17 yıllığını yer altında geçirirler peki neden? Bu aralıkların her ikisi de asal sayılardır. Ağustos böceklerinin bu döngülerini yaşam yırtıcı hayvanlarla temaslarını en az indirmek için benimsediğine inanıyorlar.

Matematik Hikayeleri

Okumak değişiklik ister! Edebiyattan hikâye okuduğumuz yeter şimdi ise matematikten okuyalım. Kendi ölüm tarihini bilen istatistikçi Abraham de Moivre 700'lü yıllarda kumarbazlar için yaptığı olasılık hesaplamaları ile tanınan ve olasılık teorisinin temellerini attığı "Şansın Doktrinleri" kitabını yazan ünlü Fransız istatistikçisi Abraham de Moivre olasılık bilimini kendi ölüm tarihini hesaplamak için kullanmıştı belli bir yaştan sonra her gün bir öncekinden 15 dakika fazla uyduğunu fark edip 24 saatte uyuyacağı yani öleceği günü tespit etmişti şu anda kendisinden bahsetmemize sebep olan şey ise tam da belirlediği tarihi olan 27 Kasım 1754'te ölmesiydi.

Özge SİNECEN / 10 B

Semra SAĞILCAK / 10 A

Sayıların Babası Pisagor

Pisagor'un müzik ile matematik arasındaki ilişkiyi keşfi de ilginç bir hikâyeye dayanır. Pisagor bir gün Demirciler çarşısında dolaşırken tüm demircilerin kullandığı çekiçlerin farklı sesler çıkardığını fark eder, demircileri bir süre gözlemleyip dinler ve bunun nedeninin çekildiği ağırlıkları olduğunu düşünür. Ağır bir çekiç örs vurduğu zaman düşük bir nota verir bunu test etmek için demircilerden izin alarak çekiç ağırlıklarını kıyaslar. Gerçekten de tüm çekiçlerin ağırlıkları ve boyutları birbirinden farklıdır. Bu ağırlıklar ilk bir sayı dizisi oluşturmuştur ve böylelikle müzik skalasını nasıl oluşturacağını keşfetmiştir. Aynı zamanda Pisagor öğrencilerine doğadaki tüm sayıların rasyonel sayılarla ifade edilebileceğini söylemekteydi. Bu durum hipotenüsün kök 2 olması gerektiğini gösteriyordu fakat Pisagor ne yaptıysa bu sayıyı rasyonel sayı olarak yazamadı bu nedenle rasyonel olmayan sayıların varlığından bile söz edilmesini yasakladı ancak öğrencilerinden biri olan Hipposus kök 2'nin hiçbir iki tam sayının oranı şeklinde yazılamayacağını ispat etti bunu gururuna yediremeyen Pisagor Hipposus'u denize attırdı. Öğretileriyle bilim dünyasının efsane matematikçilerinden biri oldu.

Adını Tarihe Yazdıran Kadınlar

Kadınlarımızın toplumda üstlendikleri rol hep çok fazla olmuştur. Kadın annedir, eştir, kardeş, arkadaştır, komşudur, öğretmendir, doktordur, avukattır, yöneticidir, bilim insanıdır; ama hep kadındır. Yaradılışının verdiği bir şefkate ve hassasiyete, duyarlılığa sahiptir. Hangi rolü üstlenmiş olursa olsun bir kadının bulunduğu ortamdaki enerjisi, farklılığı hissettirir kendini, iyileştirilmiş bulduğumuz durumlar için “ bir kadın eli değmiş gibi” deriz öyle değil mi. Her ne durumla karşılaşsın karşılaşırsın hep güçlü olmalıdır kadın çünkü o bir puzzlenin olmazsa olmaz bir parçası gibidir eksikliği durumunda yarım kalır çevresinde akıp giden bütünlük. Bir arada tutar bağları kadın.

Günümüzde artık “modası geçmiş bazı tartışmalar”dan söz edecek değiliz. Esasen kadının rolünün şuradan da görülmesi gerekir ki kadın yaşamın, var olmanın devamlılığın da Allahın bir mucizesi olarak taşıyıcısıdır. İlk olarak Dede Korkut Hikayeleri’nde geçen “hamile” kelimesinin kökenini incelediğimizde taşıyan anlamına gelen hamil kökünden geldiğini görürüz. Kadın devamlılığı taşır, kadın aynı zamanda sevgiyi, nezaketi, kimi zaman “çocuk da yaparım kariyer de” mottosu ile saygıyı hak eder şekilde başarıyı taşır. Aişe annemizden, 93 Harbinin simgesi Nene Hatun’a, Sabiha Gökçen’den ilk kadın doktorumuz Safiye Ali’ye sözünü etmemiz gereken kıymetli kadınlarımız vardır. Ülkemizin ilk kadın avukatı Süreyya Ağaoğlu, ilk kadın bakanımız Türkan Akyol, ilk kadın büyükelçimiz Filiz Dinçmen, ilk kadın kimyacımız Remziye Hisar, ilk kadın piyanist Ferhunde Erkin, ilk kadın emniyet müdürü Feriha Sarker ilk kadın savaş muhabiri Semiha Es’e değin çokça ismi anmak isteriz. Elbette hepsi bunlar değil ilk olduk-

Frida Kahlo

ları için bu isimleri özellikle vermek istedik, buraya sığdıramayacağımız sayıda çokça başarılı işler yapan kadınlarımız var birkaç örnek verdik yalnızca. Dünya çapında yaptıkları çalışmalarla adını anmamız gereken isimler de var tabii. Örneğin antibiyotik buluşu ile bir çığır açan bilim insanı Rachel Fuller Brown ve birlikte çalıştığı kendisi gibi mikrobiyolog arkadaşı Elizabeth Lee Hazen. Yahut “Uçmak için kanatlarım varken neden yürümek için ayaklara ihtiyacım olsun ki” diyen çocukluğunda geçirdiği çocuk felci nedeniyle önce bacağı sakat kalan 18 yaşında geçirdiği trafik kazası ile bacağı kesilen resim sanatının önde gelen ismi, adını hala sıkça duyduğumuz kısa ömrüne çok şey sığdırmış

Frida Kahlo. Nobel ödülü isim penisilin. B12, kolesterol, insülin gibi moleküler yapıların kaşifi Dorothy Hodgkin. Ve son olarak Nazi Almanyasının simge isimlerinden Anne Frank: Kısacık yaşantısına sevgi, korku ve umut gibi evrensel insan özelliklerinin en güçlü olanlarını sığdırmış ve Anne Frank’in Günlüğü, kendisinin 15 yaşlarında ölümünden ve baba Otto Frank’in günlüğü yayınlama kararı almasından sonra basılmış, günümüze kadar 70 dile çevrilmiş ve bugün dünyanın en çok okunan kitaplarından biri olmuştur. “Her şeye rağmen insanların gerçekten iyi kalpli olduğuna inanıyorum” diyen, II. Dünya Savaşı’nın en dürüst, güçlü ve dokunaklı hesaplarından biri olmuştur günlüğü.

Geçmişten günümüze; ülkemizden dünyaya yalnızca birkaç örnek verebildik görüşleri, davranışları, çalışmaları, ya da kalpleri duyularıyla ile dünyamıza dokunan kadınlara. Bizler kadınlar olarak daima çalışacak ve üreteceğiz. Okul dergimizden sizlere konu hakkında kısa da olsa görüşlerimiz ve örneklerimizle ulaşmak istedik keyifle okuduğunuzu umarız :)

Süreyya Ağaoğlu

Filiz Dinçmen

SAYE

Sadullah Gencer Sosyal Bilimler Lisesi

Kültür Edebiyat Sanat Dergisi

